

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

30 Ağustos	:	Vehbi Evinç
Harp (Şiir)	:	Mahmut Kuru
Babamın kabri başında (Şiir)	:	Ahmet Gökçubuk
Balıkesirli Mimar Sinan	:	Osman Ergin
İki şiir kitabı	:	Vehbi Evinç
Araplı kabilesi	:	İ. Hakkı Akay
Bayram (Şiir)	:	Yurdusev
İkinci İnönü zaferi (Şiir)	:	Alt Rıza Övge
Çanakkale (Şiir)	:	Ş. Feyzioğlu
Dijimiz ve görevlerimiz	:	Mustafa Salman
Güzel Güre	:	Nedim Alper
Bir çocukluk hatırası	:	Edibe Kılınç
Köy ağası	:	Nuri Sivrioğlu
Susurluk bölgesinde maniler	:	Rifat Gökten

Td

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

Temmmuz - Ağustos

1946

Sayı: 162 - 163

Ulusal günler:

30 Ağustos

Cumhuriyet Alanında yapılan törende orta ticaret okulu türkçe öğretmeni Vehbi Evin'çin hitâbesi

Aziz vatandaşlarım,

Bugün ebedi / tatürk'ün askerî dehasını ve Türk ordusunun büyük eserini alkışlıyoruz.

30 Ağustos, şanlı bir zafer destanının adıdır. Bu destan, Türk milletinin, hürriyeti, istiklâli ve mukaddes hakları uğruna Anadolu kurtuluş savaşında katlandığı büyük fedakârlıkların şerefli bir eseri olarak tarihi süslemektedir.

Yurduna göz diken düşmana karşı Türk milletinin yiğit ve bahadır ayaklanışını dünya, 30 Ağustos zaferiyle selâmladı.

Türk Milleti, taliinin, kendisine gülmediği yıllarda acılar ve mahrumiyetler için de yuğrularak zorluklara tahammül kabiliyetini bir kat daha bilemiş, ezeli savaşçı kahraman ordusunun manevî kudretine olan büyük güvenini hiç bir an sarsmamıştır.

Kahraman vatandaşlarım,

Çarpışan orduları idare eden manevî kuvvetler vardır. Ordular ya istilacı emellerin zengin şatafat ve mazhariyetlerine ermek arzularıyla hareket ederler. Veya mukaddes bildikleri bir şeyin, aziz vatanın kurtuluş ve selâmetini hedef tutan ulvî bir histen, nurlu bir ülküden kuvvet alırlar. Türk ordusunu Dumlupınar meydan muharebesinde zafere götüren kuvvet, bu ordunun ezeli savaşçılığını bir kat daha harika'aştıran kuvvet, vatan kaygısından doğan böyle ulvî bir ülkü olmuştur.

30 Ağustos zaferi, ülküsüz çokluğun ül-küli azlık önünde perişan yıkılışına ve

maddenin insan ruh ve iman cevheri karşısında aczine tarihte en güzel bir misaldir.

Vatandaşlarım,

Milletler için en tabîî ve en meşru hak, egemenlik hakkıdır. Bu hakkımıza göz dikerek ya dümuza hain emellerle çullananlara, haysiyetimizi ve izzeti nefsimizi ayaklar altına almak isteyenlere ergeç hadlerini bildirecektik. Tarih boyunca onurlu ve şerefli yaşıyan, izzeti nefsinin ve millî gururunu her şeyden aziz bilen bir milletin alın yazısı, buyruk altına girmek olamazdı. Müstevli ordularına İnönü'nünde, Sakaryada ilk kanlı ihtarları yapmakta gecikmedik. Birgün tali, elbette çehresini değiştirecek, güler yüzünü bize de gösterecekti Nihayet, o büyük gün geldi. Türk orduları, harp tarihine şanlı bir misal veren Baş Kumandan İmha Muharebesinde düşmanı vatanın harimi İsmetinde tamamen yere sermeğe muvaffak oldu. İşte bugün o muhteşem başarının bayramını kutluyoruz. 30 Ağustos zaferini kutluyoruz.

30 Ağustos zaferi, Türk vatanına dikilen bütün bir husumet cihanının hırsını yine kendi kabağında boğan öyle ilahî bir kudrettir ki, düşmanın, Türk milletini görüş tarzını değiştirmiş ve Anadolu, arslan yatağına benziyen dokunulmaz bir kudsîyet kazanmıştır.

Ağustos 30; mağlûbiyetler; felâketler ve ıstıraplar devrini kapayan, aydın, mesut başarılar ve inkılâplar devrini açan; ile-

HARP

Gök, unutmış zevkini yaşamamın,
Ağlıyor biteviye.
Toprak, hissetmiyor bereketini,
Cephede insan etini,
Devam ediyor yemekte.
Sebepsiz düşünüyorum,
Gün, aynı yerden görünmekte.

İyi günler azad olmuş çatılardan.
"Harp Çocuğu," babasının,
Dönüşünü beklemekte.
Bu bekleyiş;
Sabır taslarında
Erimekte, erimekte..
Toprakta, hissetmiyor bereketini,
Cephede insan etini,
Devam ediyor yemekte

Mahmut KURU

ri, kudretli, zengin ve itibarlı Türkiye'nin doğuşunu müjdeliyen bir tarihtir.

Türk vatanperverliğinin çok muhteşem bir eseri olan bu zafer, en güzel bir duygu olarak ruhumuzu, en parlak bir fikir olarak kafamızı, en ateşli bir heyecan olarak kalbimizi daima uyanık daima hareketli, daima canlı tutacaktır.

Askerî tarihin sahifelerinde Türkün göksünü ebedî olarak kıvançla dolduracak olan bu büyük zaferi kutlarken onun yaratıcı ve zengin kaynağından doğan diğer bir ülkenün uçak ülküsünün üzerinde kısaca durmak gerekiyor

Uçak, Türk milleti için en hayati bir vastadır. Havacılığımıza ve diğimiz büyük önemin, milletin bütün fertleri tarafından en dikkatli bir ilgi ile karşılanmakta olduğunu gördükçe yarınımıza olan büyük güvenimiz artmış bulunuyor.

Türk ordusunun kara, deniz kuvvetleri yanında, dünya çapında üstün bir hava kuvvetine de sahip olduğunu görmek, en büyük idealimiz olmuştur.

Aziz milletimizin bu ideali, hava kuvvetlerimizi arttırmak için millî gayretlerin daha titiz bir ilgi ile günden güne geliş-

Babamın Kabri başında

Bulurdum neş'eyi solgun yüzünde
Bazanda ağlardım hasta dizinde
Gülerek verdiğin son nefesinde
Ben garip oğlunu andın mı baba ?
Kuş olup uçtun mu dünya elinden
Gülerek geçtin mi sırat telinden
Cennette akan o kevser selinden
Elini yüzünü yağdun mu baba ?

Ağlarım öksüzüm dünya düğünde
Boynunu bükürüm kabrin önünde
Göz yaşımı silmez bayram gününde
Dünya bana zindan olmaz mı baba ?

Günlerin sayılı takvimde yaprak
İsterim öleyim yeter bu firak
Seninle doydumu şu kara toprak
Kabrinde benim için yer yok mu baba ?

Ahmet Gülçubuk

mesini sağlamaktadır.

Sayın vatandaşlarım,
Sözlerimi bitirirken Türk ordusuna ve büyük şeflerimize olan minnet ve şükranlarımızı ifade etmek isterim.

Şanlı Türk ordusu! senin vakur ve haşmetli varlığını selamlıyoruz. Buhranlı günlerinde sana olan güvenini asla sarsmayan Türk milleti, dünya üzerinde bıraktığın hatırlı mevkiinle öğrenmektedir. Sen varol Türk gücünün timsali kahraman Türk ordusu!

Ebedî istirahatgahında müsterih uyu büyük kahraman Atatürk! Senin kutsal varlığın önünde andımızı tekrar arız ki, bu topraklar uğruna bir gün savaş lâzım gelirse tarihin yeni Dumlupınarları, zaferlerimizin beşiği olacak ve Türkün bahtı asla kararmıyacaktır.

Ey ulusumun birlik sembolü yüce İnönü! Milletin ters bahtını yenen sen başımızda oldukça bize hangi felâketler, hangi zehirli maksatlar pusu kurabilir? Emrinde 19 milyon, bu yurd için, bir işaretine göz kırpmadan hazırız. Başımızda sağ ol yüce başbuğ İnönü!

Vehbi Evînc

Balıkesirli Mimar Sinan

Geçen sayıdan devam

Mimarı iyice bilinmeyen yahut, (Sinandır) denildiği halde hangi Sinan olduğu kestirilmeyen binalardan şimdilik elimizde dört tane vardır. Bunlardan birincisi Bali paşa camii, ikincisi Sultan Selim medresesi, üçüncüsü Sultan Selim imareti ve dördüncü de Gebzedeki Çoban Mustafa paşa imaretidir.

BALİ PAŞA camii ikinci Beyazıtın veziri ve damadı Bali paşa tarafından başlatılmış ve 900 (1494) de bunun ölümü üzerine karısı Huma sultan tarafından tamamlanarak 910 (1504) de açılmıştır.

Bu camii mimarının Sinan adında birisi olduğu halk ağzında söylenmekte, cami duvarına mermer üzerine yazılmış olan bir vakfiyenin iki yerinde (Sinan ağa) adı geçmekte ve basma tezke etülebniyede de "Hüsrev paşa türbesi yakınındaki Bali paşa camii," nin koca Sinan tarafından yapıldığı yazılı bulunmaktadır. Evliya Çelebi de bu cami için Koca Sinan eseri diyor. Hadikatülcavamide ise şöyle bir kayda daha rastlıyoruz : "Bali paşanın fil asıl mevlidi olan Antalyada dahi bir camii vardır. Bali bey camii derler, mimar Sinan evaili halinde bina eylediğini risalesinde yazar," diyor. Halbuki ne tezkeretülbünyanda, ne tezkere-tülebniyede böyle bir kayıt görülemiyor.

Burada adı geçen Sinan Koca Sinan mıdır? Buna imkân yok. Bu, her halde başka bir Sinan olacaktır. Araştıralım:

İbrahim Hakkı Konyalı mimar Sinan hakkında yazmış, fakat henüz basıl mamış olan büyük bir eserinde bu camiden de bahsediyor ve diyor ki:

"Basma tezkeretülbünyanda (sahife 25) camiler sütununda bu mabed şöyle kaydedilmiştir: Merhum Bali paşa camii, Hüsrev paşa türbesi kurbinde. Halbuki 1290 (1873) de basılan (usuli mimari Osmanî) adlı eserin içindeki tezkeretülebniyede ise bu camiiye raslanmaz.

Basma ve yazma tezkeretülbünyanlar ve tezkeretülebniyeler sayılamıyacak kadar yanlışlarla doludur. Doğru ve güvenilir bir nüsha ele geçinceye kadar bu mabedin mi-

marı hakkındaki tereddüdümüz yaşayacaktır.

Bugünkü Bali paşa mabedinde Koca Sinan'ın sanatından ziyade Beyazıt devrinin yapı karakteri hâkimdir. Dış görünüşü itibariyle İskender paşa camii'ne çok benzer.,,

Filhakika bu camii'nin yapılışına Bali paşanın ölümü tarihi olan 900 (1894) de başlatılmış olduğunu kabul etsek bu tarihte Kayseride 8 10 yaşında bir çocuk olan Sinan'ın İstanbul'da ve Antalyada cami yapacağına nasıl ihtimal verebilir? Hattâ binanın tamamlanıp açıldığı tarih olan 910 (1504) ü alsak Koca Sinan'ın ancak 918 (1512) de İstanbul'a gelerek Acemi oğlanlar mektebine girmiş bulunduğu için bu yaşta ve bu meslekte dışarda mimarlık yaptığına da ihtimal verilemez. Şu halde tezkeretülebniye ile Hadikatülcavamiin kaydettiği mimar Sinan, Koca Sinandan başka birisi olmak lâzım gelir.

SULTAN SELİM MEDRESESİ:

Yavuz, babasının elinden saltanatı almak için 918 (1512) de İstanbul'a girdiği zaman Yenibahçedeki Halıcılar köşkünü kendisi için ikametgâh ve Yenibahçe çayırını da askerleri için karargah yapmış ve hükümete erkânı buraya gelip kendisine biat etmişlerdi.

Yavuz padişah olunca bu hatırayı bir irfan âbidesi halinde yaşatmak maksadile bu medreseyi yaptırmıştı. Medrese bir katlı, basit bir bina olduğu için yapılışının uzun sürmemiş ve dokuz sene süren saltanatının hemen ilk senelerinde bitirilmiş olcağıda şüphe yoktur. İşte bu binayı da Koca Sinan'ın yapmış olduğu tezkeretülebniyede görülmektedir.

Koca Sinan yetiştirdiği ve işe başladığı tarihler asla uymıyan bu atıf ve isnadı bir dereceye kadar yakıştırılabilmek için medresenin 970 (1562) de ve Kanunî zamanında camiye çevrilen dershanesine Koca Sinan tarafından bir minare eklenmiş olmasından dolayı bütün binanın Sinana âdiyetini gösterecek şekilde tezkeretülebniyeye yazılmış

böyle bir küçüklüğe tenezzül edeceğine gönül razı olamaz.

Şu son günlerde bu medreseyi, civardaki diğer bazı eserlerle birlikte incelemiş olan yüksek mühendis Ekrem Hakkı Ayverdi'nin müteleasına göre: Medrese binası daha ziyade Koca Sinandan önceki devrin Anadolu tesiri altındaki şekillerine sahiptir. Çünkü medrese odalarının pencere kemerleri tuğladandır. Dershane önündeki revakın başlıkları herüz ikinci Beyazıt devrinin yüksekliği genişliğine nisbetle az olan başlıklardandır. Medrese revaklarının ayakları münferit sütün olmayıp küfeki kesme taş-tandır „

Ekrem Hakkı Ayverdi son senelerde İstanbulun birçok âbidelerini ihya ederecesine tamir etmiş ve bu yüzden mimarî tarihimizin devirlerini ve yapı karakterlerini iyice ayırt edecek bir ihtisas kazanmış olduğu için bu mütalea ile medresenin inşaat tarzının Koca Sinana âidiyetini kabul etmiyor. fakat aynı zamanda tezkeretülebniyede binanın Sinana mal edildiğini de görmüş olduğu için ortalama giderek mütaleasının sonuna "bu devirden sonra Türk mimarisi Sinan klasiğine, son alacağı zirveye kavuşur,, fıkrasını eklemek suretiyle işin içinden bu suretle çıkmak istemiştir.

SULTAN SELİM İMARETİ: Burada imaret tâbirini yalnız camiye değil, dört bir tarafındaki, medrese, mektep, aşevi, türbe, gibi bir umran manzumesi, bir kül teşkil eden binalar hakkında kullanıyoruz. Bu imareti de Yavuz başlatmıştır. Yavuz 918 (1512) de padişah olmuş ve 927 (1520) de ölmüştür. Fakat imaret, 929 (1522) de yani ölümünden iki sene sonra bitmiştir. Bunun böyle olduğunu caminin cümle kapısı üzerindeki kitabeden öğreniyoruz. Lâkin inşaat başlandığı tarihi iyice kestiremiyoruz. Biraz sonra kayserili sanatkarlardan naklen söyleyeceğim fıkra doğru ise başlanış tarihini Yavuzun belli başlı büyük seferlerinden birisine gittiği senelerde aramak lâzım gelir. Yavuzun Mısır seferi 920 (1514) ve İran seferi de 922 (1516) tarihlerine rastlar. İnşaat tarihi olarak İran seferi senesine alır-

sak binaya Yavuzun ölümünden beş sene önce başlanmıştır diyebiliriz.

Yavuzun 927 (1550) de öldüğüne ve imaretin de 929 (1552) de bittiğine göre binanın Kanunî zamanında tamamlanmış olduğuna hiç tereddüdümüz yoktur. Fakat babası ölür ölmez onun adına ve onun hayrına hemen bir imarete başlatarak bunu iki sene içinde çarçabuk bitirtmiş olduğuna da ihtimal verilemez. Binaenaleyh kanunî Sultan Süleyman yarıda kalmış bir binayı tamamlattır. bunda şüphe yok; fakat bu kadar az bir zaman içinde babası adına yeniden bir imaret yapmamıştır diyebiliriz. İşte bu imaretin Yavuz zamanında bitmeyip de onun ölümünden sonra oğlu Sultan Süleyman tarafından tamamlatılmış olması ortaya iki rivayet çıkartmıştır.

Birisi; imaretin, Yavuzun ölümünden sonra oğlu tarafından yaptırılmış olması; ikincisi de imareti yapanın Kanunînin mimarı Koca Sinan bulunması keyfiyeti.

Bu imaret mimarının Sinan adında birisi olduğunu Kayserili sanatkar taşıcılardan 50 sene önce işitmiş olduğum şu fıkra da teyid eder. Bunların dediklerine göre; Yavuz hükümdar olduğu zaman oda babası ve dedesi gibi İstanbulda bir imaret yapmak, bir umran eseri kurmak ister ve şehrin yedi tepesinden birisini seçerek böyle bir imaretin yapılmasını mimar Sinana emreder Sinan, imaretin plânını ve projesini hazırlamakla meşgul olduğu bir sırada Yavuzun ansızın sefere çıkacağını haber alır ve ona müracaatla imaretin ne şekilde ve ne tarzda yapılmasını arzu ve irade ettiğini sorar. Çok büyük bir işle ve imparatorluğa ülkeler, kıt'alar katmakla zihni meşgul olan hükümdar bu suale karşı

— Dört divar, bir kubbe!

Demekle iktifa eder. İşte Kayserili taşıcılar ağzında dört yüz bu kadar senedenberi dolaşan bu rivayet de Sultan Selim imaret mimarın Sinan adında birisi olduğunu gösterir. Fakat bu Sinan hangi Sinandır? Koca Sinan mı, başka bir Sinan mı? İşte bu belli olamıyor.

Osman Erğün

(sonu var)

İki Şiir Kitabı

Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor:

Bu sanat eseri, tanınmış şairlerimizden Arif Nihad Asyanındır. İstanbulda (Sabri Çelik matbaası) nda 1945 yılında basılmış ve (125) Kr. fiatla satışa çıkarılmıştır. Kapının üzeri bir Türk bayrağıyla süslüdür. Değerli Şair, evvelce yayınladığı (Ayetler), (Kanatlar ve gagalar 1) eserleriyle ve dergilerde çıkan şiirleriyle yurdumuzda büyük bir ün yapmıştır.

Edebiyatımızda en çok sevilen şairlerinden biri olan Arif Nihad Asya, Bu yeni eseriyle vatan sevgisinin, asil heyecanların geniş kültürün, yüksek sanat ruhunun ve lud ve cömerd feyziyle karşımıza çıkmaktadır.

Onu okurken hakiki bir sanatkarla baş başa olduğumuzu görmekte ve ruhumuzun yapmacıktan uzak samimî bir sevgi ve füsunlu bir zevkle ürperdiğini duymaktayız.

Şu parça, sanki milli mücadele ruhunun bir alevidir:

KALK YİĞİTİM

Kalk yigitim, yine dagbasini duman aldı..
Parçalandı bir kıt'anın toprakları,
Aslan payını aslan olmıyan aldı..
Kalk yigitim yine dagbasini duman aldı.

Tulgalı, tulgasız başlar alayı..
Kanatlı, kanatsız kuşlar
Aşılmamış dağlar, çıkılmamış yokuşlar..

Dağları, taşları, akar sularıyla
Şu tanıdık toprakta
Bir Büyük Dünya parçası
Fatihini aramakta.

Dünyayı ahretten ayıran
Duvarları yıktı gel,
Ay doğar gibi, gün doğar gibi
Şu kıpkızıl ufuktan çıktı gel!

Kalk yigitim yine dagbasini duman aldı..

Parçalandı bir kıtanın toprakları:
Aslan payını aslan olmıyan aldı..
Kalk yigitim, yine dagbasini duman aldı.

İşte Türk bayrağı ve işte onunla coşan
onunla umman olan, onunla volkan olan
gönül!

BAYRAK

Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü.
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü
Işık, ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum, senin destanını
yazacağım.

Sana benim gözümle bakmıyanın
Mezarını kazacağım.
Seni selamlamadan uçan kuşun
Yuvasını bozacağım.

Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder.
Gölgende bana da, bana da yer ver!
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar
Yurda ay yıldızının ışığı yeter.

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızılığında ısındık;
Dağlardan çöllere düşürdüğü gün
Gölgene sığındık.

Ey şimdi süzgün, rüzgârlarda
Barışın güvercini, savaşın kartalı
Yüksek yerlerde açan çiçeğim;
Senin altında doğdum,
Senin dibinde öleceğim.

Tarihim, şerefim, şiirim her şeyim
Yer yüzünde yer beyen:
Nereye dikilmek istersen
Söyle seni oraya dikeyim!

Yerim dar, misalleri çoğaltamıyacağım.
87 sahifeden ve 52 şiirden ibaret olan (Bir
Bayrak Rüzgâr Bekliyor)ı edinüp okumanı-

zı hararetle tavsiye ederim

Memleket Havası:

Ziya İlhan Zaimoğlu ile İdris Ahmet Pura'nın müştereken yayınladıkları (Memleket Havası), Daha ilk bakışta üzerimizde sıcak bir tesir bırakmaktadır. 1946 yılında (Yaratış) mürettephanesinde dizilerek Nazım Berksoy matbaasında 1000 tane olarak basılmış ve üzeri bir memleket manzarasıyla zenginleştirilen zarif bir kapak içinde yayınlanmıştır. Eserin fiyatı (100) Kr. tir. Başta Yaşar Nabi Nayir'in (Bir kaç söz) ü vardır. Kitap 64 sahifedir ve (30) sahifesi Ziya İlhan'ın (Mevsim yağmuru, 20 yıl sonra yalnızlık, Masal, kuşların, Ağacım, Memnuluk, Cevap, Gözlerin, Öğüt, Nedamet, Bu da bir medhiyedir, Özlem, Bir sesleniş Doğduğum şehir, Hal tercümes, siz inanın Dostlarım) adlı şiirlerine ayrılmıştır. Bundan sonraki kısımları İdris Ahmet doldurmaktadır.

Dile ve Nazım tekniğine kuvvetle tasaruf eden bu iki genç şairden Ziya İlhan Zaimoğlu'nu yakından tanımak şerefine erdik. Onun için kendisi hakkında bir iki cümle ile şahsî görüşümüzü izhar etmeden geçemeyeceğiz

Ziya İlhan, Emniyet Komiser muavini iken hususî çalışmaları sayesinde lise imtihanını vermiş ve Ankara Hukuk Fakültesini ikmal ederek yargıçlığa tayin edilmiştir.

Bir komiser muavininin şiir ve edebiyat severliğini, güzel sanatlara olan derin bağlılığını ben ilk defa Ziya İlhan'da gördüm. Ziya İlhan, Ödevinin sertliğini ve ciddiliğini duygulu sanatkâr mizacıyla ustaca kaynaştırarak kendi kendini yetiştirmiş olan değerli bir şairimizdir.

Şu (Masal) adlı şiirde tatlı bir sadelik ve çekici bir akış sezmiyor musunuz?

MASAL

Gece lambamız pencereden görünen ay'dı
Babam yıllardır sınırdaydı.
Neşeliydim, henüz tatmamıştım elemi,
Büyük ninem masallarda
Beslerdi çocuk muhayyilemi.

Yoktu gözlerinde ne gölge, ne de nem
Daha genç görünürdü ninem,
Top top krizantemleri andıran
Saçlarının aklarıyla;

Açılmış lâlelere benzeyen
Kınalı parmaklarıyla
Başını dizine dayar, saçlarını tarardı,
Hatırlıyorum, o anları
Çocukluğumun en güzel anları.
Kim bilir nerede şimdi
O masal kahramanları?
Onların kimi genç kimi ihtiyardı,
Fakat hepsinin içi bahardı.

Görmeden sever, aşık olurdu kimi
Bir dilbere ki uzak diyarların hâkimi
Kiminin yiğitlerle doluydu sağı solu
Kiminin de üç aylık yolu
Üç günde alan atı vardı.
Nedense hepsinin sonunda
Kırk gün kırk gece sürerdi düğünü
Ben de ertesi günü
Başkalarına anlatırdım duyduğumu.
Bilmem, neden sayıklıyorum hâlâ çocukluğumu

Sanatkâr, aşağıdaki şiirinde nikbinliğin derinliğinde ve aydınlığında görünüyor. Ağaca öğüt ve teselli verişî onun yüksek duyarlılığından bir ışık sayılmaktadır.

AĞAÇ

Bilseler ki, ben de senin kadar:
Bu toprağa bağlıyım ağacım
Bilseler ki, ben de senin kadar:
Havaya suya muhtacım.

Üzülme kış geceleri uzun diye,
Ardından kır çiçekleriyle bahar yetişir
Varsın suyumuzu kessin Belediye,
Paşucumuzda ağlayan bulutlar yetişir.

Senin tohumcuların neşeli benim rüyam şen
Yaprakların gölge vermek için yeşerir
Mevsim gelir kara toprakla öpüşen
Dalların doyuracağı meyva verir.

İdris Ahmedin de güzel şiirleri var. okuyucularımı onun şiirleriyle beraber duy-

Araplı Kabilesi

Yazar: I. Hakkı Atay

Moğolların kıyııcı salgınları üzerine başlayan genel Göçte Türkler kol kol etrafa dağıldıktan sonra Âşiretlerin de parçalanarak birer tarafa gittikleri ve türlü türlü adlar aldığı biliniyor.

Çeşit adlı bu yüzlerce Türk kökü arasında bilemediğimiz bir çok oymaklar da vardır, ki bunlardan birisi de ilimiz içerisinde sayısı üç beş Köyü geçmiyen "Araplı Kabilesidir.

Yalnız bir Ad ayrımıyla kendilerini öbür Türk kardaşlarından ayrı sanan bu Oymak nereden geldikleri ve kim oldukları kendilerine sorulduğu zaman kesin surette Türk olduklarını bilmediklerinden birazda utanarak: "Dedelerinin Şamdan gelmiş olduklarını..." Söylerler. ve hemen konuyu değişt-

gulanmaya davet ediyorum.

SEBİL HÜRRİYET

Hürriyet dört başlı ejdar değil.
Hürriyet, mubarek günde sebil
Sakız gibi bez üstünde
Bir sırlı küp dolusu olmalı
İçtikçe kalaylı masrapayla
İçimize lok lok haz dolmalı.
Ve rahmet duasında bugün de
Kaynağını boşaltmalı yayla

YOL UĞRAĞI

"Sub lege libertas,"
Öyle düşkündüm ki hürriyetime
Allahıma bile bağlanamazdım
Gün geldi inandım akibetime
Kendi alınyazımı kendim yazdım.

Hürriyetler hürriyeti hudutlar
Engin denizi çevreler kıyılar
Ayağımız mademki başa tabi
İnsan nasıl ciyneyip geçer rabbi?

Son yılların güzel eserlerinden olan (Memleket havası) nı okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Vehbi Evinc

tirmek isterler.

Gerçekten bunların Arabillerinden gelmiş olmaları yanlış değildir. Kâtip Çelebi (1) nin "Tuhfetülkibar fi Esharilbihar," adlı Kitabının 24 cü sayfasında Kanunî Süleyman devri (926-974 H.) Kaptanlarından (Süleyman Reis) bahsi çıkmasında şöyle bir bağlam vardır:

"Bu adam Mısır (Rumî) lerindendir Sultan-ı Mısır (Melik-il-Eşref i Kansugorî) Bahar-ı Ahmet sevahilinin muhafazası ve Hint Müslimanlarının Portekizlilerden sıyaneti emrinde (Süveyş) te bir Tersane ihdas ve bir Filo inşa eylemişti. ve Reis Cenkeci olarak bizim korsanları davet eylemişti."

"Hatta Barborosun biraderi (Oru? Reis) bile oraya gidecekti. İşte Anadolu yakasında Mısır Hükûmeti hizmetine girenlere (Araplı) ve onlardan öğrenen Hintlilere (Rumî) derler. Bu (Süleyman Reis) denilen haşarı, becerikli bir adam olmakla beraber merhametsiz, kendisine güvenilmez hodpesent bir adam idi Nihayet cezasını bulmuş, zararı dokunanlar tarafından iki gözü oyulmuştur." diyor.

Şu anlatışa göre (Araplı) kabilesi Mısır Hükûmetinin çağırması üzerine Anadoludan Mısır'a gönderilen Türkler olduğundan bir ilgi yoktur. Bunların Mısır'dan dönmeleri üzerine (Araplı) adını aldıkları pek güzel anlaşılıyor.

İlimizin İvrindi İlçesi merkezine bağlı (Okçular) (2) adıyla 30 evde 230 insan sa-

(1) - "Hacı Halife) veya (Katip Çelebi) takma adıyla tanılan ve Avrupaya kendini tanıttıran en büyük bilginlerimizden biridir Asıl adı Mustafadır. İstanbulludur. 1608 de doğmuş, 1658 de ölmüştür. Bir çok değerli eseri vardır.

(2) Ahmet Vefik Paşa (1819-1880) tarafından dedelerinin Göçebe iken her zaman (Ok Oyunu) yaptıkları bir yere yerleştirilmiş olduklarından bu köye (Okçular) adı verildiği söylenilmektedir

Bayram ve çocuklar

Keten önlüklü,
Beyaz yakalı çocuklar girdi resmi geçitlere
Aktılar fener alayının aydınlık dünyasına
doğru

Kardeşlerimin kalabalık caddelerde
Yakama taktıkları rozet;
Göğsüme açılmış sanki kalbimden
Bir çiçek şeklinde merhamet

1946

Hüsnü YURDUSEV

yısı olan (Arablı) kabilesi (1) Fizyonomi bakımından çokluğu koyu esmer benizli, kara kaşlı; Giyim bakımından-hele kadınları-eski kılığı andıran Şalvar, Yünden veya Pamuk ipliğinden belden diz kapaklara kadar inen önlük, kısa mintan ve başları çeşitli bezlerle sargılı oldukları halde eski kılıgımızı taşımaktadırlar.

Erkekleri de komşu köyler gibi dokuma setre, pantolon giyerler. Herhalde durumlarının incelenmesi gereken çok iyi huylu ve sessiz bir hayat geçirmekte olan (Arablı) kabilesinin bir bölümü Devecilik, bir bölümü de çiftçilik ve koyunculuk yapmaktadır.

Dinden Artık Türklüklerine bağlı bulunan ve fakat eski gidişlerini unutmuş olan bu yılmayan küçük kabile bilgisiz olmakla beraber çok anlayış ve kavrayışlıdır. Kendiliklerinden okuyup yazmayı öğrenmişler ve yaşamının ancak Çalışmakla mümkün olabileceğine inanmışlardır ki, Öbür yurtdaşlarına örnek olabilecek bıkma ve usanmak bilmeyen ve bir karınca kaynaşmasına benzeyen bir Çalışma halindedirler.

(1) Yerli Türklerle karışık olarak İlçe merkezinin (Gömeniç) Köyünde de bir mahalle vardır. Bu iki kardeş Türk arasında açık bir soğukluk ve geçimsizlik varsada Yerlilere kız verip almaktadırlar.

Gene İvrindi merkezinin (Patlak) Köyü ile bu İlçenin (Osmanköy) Bucağı merkezi olan (Kayapa) da da Arablılardan bir kaç ev bulunmaktadır. İlimizin öbür bölgelerinde bu oymaktan köy bulunup bulunmadığını inceleyemedim.

İkinci İnönü Zaferi

Müjde ey gözleri hicrana dalan nazlı vatan;
Kararan tahtını yaldızlayarak sökmeye tan!
Döktüğün göz yaşı dinsin.. yetişir ağladığın!
yine doğ ufkuna ey şanlı zafer memleketin;
Gölünüz ey nineler bayramı var kan ve etin!
Payımız var bu zaferden bizim erkek ve kadın.
Biz ki arsızlaşan asrın sıyrıp perdesini,
Kirli hulyasını vurduk kararan çehresine...

Koşuyor ordu tek iman ile hakkın sesine...
Yıkarak yumruğumuz kin ve zulüm beldesini,
Gün ufuktan yeni bir fecr açıyor ülkemize.
Cepheden müjde selâm gönderiyor ordu sızel.
Bir avuç askere bak! göksü açık, başı dik...
Medeniyet denilen kirli heyûlaya duran et ve kemik.

Bu vatan parçası kopmaz..o benimdir diyerek.
Her karış toprağı Türküm diyerek haykırıyor.
Biz değil, düşmana dağ, gök ve deniz saldırıyor.

Dalgalar, fırtınalar saldırıyor, gükreyerek..
Gükreyen savletin bak ne büyük haşmeti var?
Türkün asrın çeliğinden de büyük kuvveti var.

Bak ki imana: Kemik, etle vatan kurtuluyör!
Tanı; karışındaki dünylara baş eğdireni!
Hakkı, hür başlara bir taç yaparak geydireni
İşte Türk alını son süsleyecek şanlı gurur.

Kalpte sultan diye millet gibi bir sevgili var
Başta millet gibi bir taç, kalpte millet gibi yar.
Tutuyor milletin kalbini bir tek ideal.

Ülkenin sahibiyiz. İstemeyiz taç ve ne taht!
Gülüyor milletin tali i makusuna baht.
Parlıyor eski vekarıyla alınlarda hilâl.
Yaşayın kalbimizin ey ikicik sevgilisi!

Sildiniz bahtımızın çektiği hicran, ye'si.
Size millet veriyor kalbini, yetmezmi bu taht?
Tacı yaptık seni İsmet! Seni sultanı Kemal!
İnönünden doğuyar yurduma göklerde hilâl.
Son gazanızla yenik düşmede, düşman gibi baht.

Ali Rıza Örgü

Çanakkale

General Muzaffer Tuğsavul'a

Girip Çanakalenin biz doğu kapısından
Çıktık iki yılda tam konukluk yapısından
Çanakkale, mübarek şehitler yatağıdır!..
Manevi ırmakları var'ki gamlar dağıtır!
Çanakkale, kudsiyet kandilinin yandığı,
Ezan vakti, şehitler ruhunun uyandığı
Türke mahsus kâbedir: kalplerimiz, kilidi..
O kudurgan hücum ne?.. O hamaset, ne idi?..
Dağlar, pamuk diyerek gök yüzüne atıldı;
Zorlu Türk döğüşüne destanlar yaratıldı!..
Kesilmez tarihi yazan milletin eli!..
Allah kılmış mübeşşer: sonsuzlukla bu nesli
Gökten kopup uçarken birer birer yıldızlar,
O vahşi saldırının yarasile yer sızlar.
Karaların üstüne ejder salmış denizler,
Bu gün, halâ, kanıyor topraklarda o izler;
Her çalının dibinde bir insan mahşeri var,
Bu mahşerin bin çeşit yaşayan eseri var:
Başlar, secde halinde kıyameti bekliyor,
Kol ayak kemikleri yerlerde emekliyor!..
Her çimenin dibinde ışıldıyor göz nuru;
Görmemiştir Musalar, bu cilveyi.. Bu turul..
Göğüsler kabarıyor şehit tecellisiyle,
Gören görmek istiyor gözünü sile sile!
Hakka nice kavuşmuş hak için yerde yatan,
Nişansız yiğitlere maşukasin hür Vatan!
Bin bir kızıl bedenden açılmış çiçeklerin!..
Gökten kefenler çeker kışın keleklerin!..
Ağarırken tan yeri güneşin çirasiyle
Yurdun bağlar kızıl renk ufkü Türk bayrağıyle!..
Bir ak tülün altından aya baktım ağlıyor;
Şehitleri öperken içi sefkat çağlıyor!..
Dinle, yerin göğsünü.. Denilerin kalbini:
Ağzağıza söylüyor rüzgârlarla bir ninnil..
O ninninin, yetimler, ahengine ruh vermiş;
O ruh, güzel vatana Türk kanından ruh vermiş!..
Bizim de tufanımız kopar aşk ocağından:
Doğmuş yeni bir devlet, o yiğitlik çağından!..
Bu topraklar görmemiş böyle çetin cihadı

Tarihlere şan verdi Türkün şanlı evladı! .
 " 18 Mart...", düşmanlar, sularda yenilmişti:
 Bu güne «HASAN MEVSUF», zaferi denilmişti!...
 Daha nice isimsiz şehitler, bu zaferi
 Yaşattılar sona dek... Yaşasın Türk neferi!...
 Gökte yıldız, şehitler gözünden feralıyor!...
 Ana vatan, orduya: er oğlu er alıyor!...
 Çakan şimşeklere bak: süngülerden birer iz;
 İçiniz rahat olsun Karadeniz.. Akdeniz!...
 Elveda ey can değer yurdumuzun canyeri,
 Toprağının, taşının kanımızdır değerli!..
 Elveda ey yanardağ gibi yanmış topraklar;
 Yitmez istihkakım z olan kahraman haklar!..
 Elveda Anafarta, Kocaçimen, Conkbayır!..
 Elveda yaraları kapanmayan Bolayır!..
 Elveda tabyaları tahrib edilen boğaz:
 Bu acıklı anıyı kara yazılarla yaz!..
 Gövdeleri doğranmış koca toplar elveda!
 Elveda şehit düşen yüce toplar, elveda
 Elveda Seddülbahir... Elveda leşordusu
 Yurda kâbus çöktürmez (*) Mehmetciğin namusu!..
 Elveda yavuklular.. Analar arafatı!
 Elveda ey tanrının ebediyetler katı!
 Elveda ey denizler perisi, ilâhesi;
 Koca Türkün geliyor Montrölerden gür s. sil...
 Sana karşı göğsümüz kaledir ki yıkılmaz!..
 Türk kendinded gayriyi sana, egemen kıl naz!
 Dinle, Türkün ne diyor: Şehidolsun dost düşman,
 Anam avradım olsun, bu gün, Yarın.. Her zaman
 — Uğrunda hiç yılmadan dalarım cehenneme;
 Kıyamam eller eli değsin Vatan anneme!

15-1. Teşrin-1943 Çanakkale
 Ülgen Vapuru

Ş. Feyzioğlu

(*) : Yurtta kâbus yaşatmaz

Dilimiz ve Görevlerimiz

19 Yüzyılın büyük dil bilginlerinden Max MULLER güzel dilimizin ulu varlığı karşısında duyduğu hayranlığı şu kelimelerle anlatmağa çalışıyor:

(Türkçenin bütün yapısındaki derlilik ile kurallarının hepsinde hüküm süren sağlam düzeni görüpte insan aklının dilde beliren bu kudreti karşısında hayran olmamak imkânsızdır.)

Ulusal türkülerimizin varlığını saran sihirli sesleri gibi; dilimizin, ses ve anlamları ile kaynaşık kucaklaşarak gönüllerimize tatlı tatlı akışı, yabancıları bile coşturmakta ve dilimize onları candan bağlamaktadır. Dilimizin ayrıca köklü, ulu bir medeniyet dili oluşu, yapısındaki, kurallarındaki sağlamlık ve güzellik, bir halk türküsünden farklı olmayan sesleriyle birleşince, değeri daha çok yükselmekte ve haklı olarak biz de onunla övmekteyiz. Burada kuru kuru övünmenin sosyal bir anlamı yoktur. Aynı ayrı değil, ulusçak övünebil memiz için bu alanda, güzel dilimize karşı yapacak çok görevlerimiz vardır. Ulus yapısının en kuvvetli temellerinden biri olan dil, duygu, ülkü birliğini, bu görevimizi başarmakla şuurlu olarak sağlamış olacağız.

Ulusal bir anıt gibi karşımızda yükselmekte olan T. D. K. Lûgat Kolunun yayınladığı Türkçe sözlük'ün ön sözünde, dilimizin yabancı etkilerden arınması için bizden şöylece yardımlar beklenmektedir:

(1 — T. D. K yabancı sözlerden öz Türkçe karşılığı bulunmuş ve karşısına yazılmış olanları konuşmada ve yazıda kullanmamalarını bütün dilseverlerden

diler.)

(2 — T. D. K Daha kargılıkları bulunmamış yabancı kelimelerin karşılığına Türkçelerini koymak mutluluğuna ermek için de bütün Yurt çocuklarından yardım bekler.)

T. D. K. nasıl faydalı olabileceğini mizi açıklamak için elimize tarama, derleme kılavuzları sunmuş bulunuyor. Bunları Halkevlerinden her zaman alabiliriz.

Sırası gelmişken Türkçe kelimeleri nesil derliyebileceğimize ait bir fikir ve örnek vermek için ben de söz açmak istiyorum:

Daha konuşma dilimizden yazı dilimize geçmemiş onbinlerce öz Türkçe kelime, halk edebiyatı ve konuşmaları içinde tabii hallerinde yaşamaktadırlar. Bunları, özel anlamları ile masal, ata sözleri, mânî, bilmece, tekerleme... içlerinden toplıyabildiğimiz gibi, konuşulurken de tesbit edebiliriz. Yalnız konuşmasından derlenenlerle, metinler içinden derlenenler arasında şu farklar vardır:

Metinler içinde kelimeleri bir tek anlamla, konuşmalar arasında ise çeşitli anlamlarla buluruz. Bir Türkçe kelime kaç anlama geliyorsa, her anlamı ayrı ayrı cümleler içinde göstermek gerektir. Bildiğimiz kelimelerin bilmediğimiz anlamlarını da aynı şekilde derlemelidir. Bu şekilde dilimize, bir yeni Türkçe kelime kazandırmış kadar faydalar sağlamış oluruz.

Dilimizin bir özelliği de içinde tabir ve argoların pek çok oluşudur. Sırası geldikçe bunları da oldukları gibi derlemek gerektir.

Balıkesir Milletvekili Sayın M. Emi-
nittin Çeliköz'ün, Türk Dili ve Balıke-
sir Postası gazetelerinde yayınlanan
makalelerinden derlediğim Balıkesir'e
mahsus Türkçe kelimelere, kendileriyle
konuşarak gerek metinler içindeki, ge-
rekse diğer anlamları açıklanmak sure-
tiyle aşağıdaki şekiller verilmiştir:

AŞIRTMAK : Mühalağa.

ÇÖNMEK : Çömelmek, oturmak, (bir
kasap dükkânına çöm-
düm.)

DINKILMAK : Sarsılmak, sallanmak
düşecekmiş gibi ol-
mak. (Tencere dinkı-
lıverdi de yemek dö-
küldü. Desti dinkılı-
verdi.)

DINDIN : Can sıkın, baş ağrıtan,
çok tatsız, uzayan geve-
zelik.

İVEDİ : Acele.

OŞURTMAK : Yalan uydurmak, çok
yalanlı mühalaga, dal-
andırarak, budaklandırı-
rak konuşmak. (Oşurt-
mada usta olanlar âdeta
insana dehşet veriyordu.)

ONULTMAK : Tamir etmek, teselli
etmek, yarasını iyi
etmek.

ONULMAK : Teselli bulmak.

SÜRGİT : Sürekli, devamlı, uzayıp
gitmek. Surüncemede kal-
mak. (İçimde bu işin sür-
git olmayacağı hissi uya-
nıyordu.)

YILMIRIVERMEK : Çok acele olarak
birinin tanımya-
cak bir şekilde

GÜZEL GÜRE

Zengin Kazdağı eteğinde müsait dü-
lük üzerine kurulmuş Edremit ilçesinin
mesire mahalli olan şiirin Güre köyü, son
suz güzelliğiyle geniş ölçüde yurttan tanın-
mış köylerimizdendir. Büyük gelir kayna-
ğı olan Kazdağının sırt ve eteklerindeki
bir inci dizisi gibi sıralanmış köylerin
içinde Güreyi diğerlerinden ayıran en kuv-
vetli tarafı bol ve pek soğuk içme sula-
rına sahip olmasıdır Köy içi ve köy dı-
şında memba ve kaynak başlarında sık
sık görülen asırlık heybetli Çınarların ko-
yu yeşil gölgelerinde, derin ve manevi
bir hazla ürpererek huşu duymamanın im-
kânı yoktur.

Modern köyün bütün güzellikleri kaz-
dağının bakir ormanlarıyla ovanın makbul
zeytini ve bitişindeki körfezin coşan ve
köpüyen içli sularıyla, bezenmiş ve çer-
çivelenmiş bulunmaktadır. Bu fevkalâde
çerçive ortasında görünen canlı tablo (gü-
zel Güre) kendine bakanları hayrete dü-
şürecek kadar büyümlü bir tesire maliktir.
Bilhassa ben, bu emsalsiz güzelliğin esiri
olmuş gelip geçici yolculardan birisiyim.
Güre için ve lisanı kendinde o'an bu gü-
zel köy için kuvvetli birşey yazmış oldu-
ğumu iddia edecek değilim. Bu sütunlar-
da tekrarlayacağım şiirim, şair olmayan
bir şahsın kendi ölçüsündeki ifadesinin kı-
rıntıları olacaktır...

Şiir 15 inci sayfadadır.

kim olduğu hak-
kında bir zan
uyandırarak önü-
müzden geçiver-
mesi.

Mustafa Salman

— Devamı var —

Bir Çocukluk Hatırası

Çocukluk... Ah bu saf ve temiz ço-
cukluk... Söylemesi bile ne hoş ve a-
henkli. Öyle zannediyorumki hiç bir
hayat devri çocukluk kadar güzel de-
ğildir. Ne yazıkki insan bunu farkında
olmadan, istemiyerek kaybediyor. Bin
bir macera ve yaramazlıklarla dolu olan
çocukluk hayatını gözleri yaşararak
hatırlamayan bir kimse tasavvur edemi-
yorum.

Ben Akdenizin sonsuzluklara kadar
uzanan, koyu köpüklü, ince çırpıntılar-
la oynayan mavi dalgalı sahilleri arka-
sında heybetle yükselen Torosların yeşil
yamaçları üzerinde şirin bir kasabada
doğdum. Ne yazıkki uzun müddet doğ-
duğum bu yerde kalamadım. Şimdi doğ-
duğum o çam kokulu güzel yurdu ha-
tırlamağa çalışıyorum. Fakat aradan
geçen uzun senelerle gözlerimin önüne
kalın tabakalar halinde yığılan unutm-
sisi bana bir şey hatırlatmıyor. Yalnız
işte sis tabakalarını yararak gözleri-
min önünde canlanan ırmak ve etrafın-
daki yerler, Oh! O ırmak ve o yerler.

Son baharda başlayarak bahara ka-
dar süren bazan bir musiki parçasının
tempolarını andıran bir hafiflikde ba-
zan da müthiş bir tufanı andıran bir
hisle yağın yağmurlarıyla, ilk baharda
etrafı saran, mavi ufukta cazip bir renk
teşkil ederek sonsuzluklara uzanan ye-
şillikleriyle o yerler cenneti andırırdı.
Daha çok hatırlamaya çalışıyorum. Ar-
tik o ırmağı bütün teferriatıyla görü-
yorum Karşıdan bakınca, etrafındaki
zeytin ve selvi ağaçlarıyla çitli bir yo-
lu andıran bu ırmak ne kadar güzeldi.
Şimdi bir annenin şefkat dolu ve

içli ninnilerini andıran çağılıtlarını du-
yar, kıvrıla kıvrıla giderek Akdenizin
mavi bağrında kaybolduğunu görür gi-
bi oluyorum. Bu ırmak yazın sessiz ve
yumuşaktır. Kışın o nisbette coşkun ve
hırçındır. Onda çok büyük tarihî vak-
alar gizlidir. Gözlerim maziye daha çok
dahıyor. Şimdi şu yığılmış dar köprü-
den Mentese Beyin coşkun ordusunun
nal seslerini, mağlûp olan düşmanın ye-
re düşen kılıç seslerini duyar gibi olu-
yorum. Kulaklarıma başka bir ses da-
ha geliyor. Oh! Acaba bu ne sesi?
Düşünüyorum... Yerde hareket eden be-
yaz bir bulutu andıran, yavaş yavaş
ırmağa yaklaşan sürünün çingirak ses-
lerini ve arkasında bulunan çobanın
kavalının hazin nağmeleri. Irmağın ke-
narında otlayan sürü.. Yeşil bir selvi-
nin gölgesine oturan çobanın kavalının
sesleri şimdi daha gür ve daha içli.
Onda insanın içini ürperten bir müzik
gizli.. Bütün her taraf bir temmuz öğ-
lesinin yakıcı sıcaklığı ile yanıyor. Biz
bir ağacın gölgesinde oynuyoruz. Artık
güneş yarın daha parlak doğmak için
yavaş yavaş karşıda uzanan Torosların
arkasında ufku kırmızıya boyuyarak
kayboluyor. Tekrar çingirak sesleri,
Sürü kasabaya dönüyor. Bizim de oyu-
numuz sona eriyor ve yola çıkıyoruz..
Sonra annemin bahçe kapısında beni
geç kaldığım için azarlayan sesi.. Affet
anne yarın daha erken gelirim» diyo-
rum. O kadar... Yalnız şimdi gözlerim-
den yaşların aktığını hissediyorum.

Lise talebelerinden
Edibe Kılınç

HİKÂYE

Köy Ağası

Memiş dayı, o gün köye gelen tahsildara vergi borcunu veremeyince mahcup mahcup eve dönmüştü.

Karısı onun biraz düşünceli duruşunu görünce:

— Memiş! gene düşüncelisin bakıyorum?.

Memiş dayı, elini « Sorma Fatma » der gibi salladı. Sonra kuşağının arasına elini sokta; bir tütün kesesi çıkardı, can sıkıntısıyla kalın bir cigara sardı.

— Tahsildar gelmiş.. ağalar beni çağırılmışlar, altı buçuk kayma istediler. Param yok.. dedim. Bir kolayına bakarım, dedim,

— Memiş! Buna üzülme hiç... bende iki kayma, bir de yarım kayma var. Üste daha ne istiyor? evin önündeki odunu merkebe yükle kasabaya götür sat. Borcumuz ödenir belki? Biz dağdan bir daha getiririz. Varsın hükûmete borcumuz olmasın.

Memiş dayı derin bir nefes aldı.

Sabah erken Memiş dayı odunu şehre götürdü. Yolda bin bir düşünce ile dalgın dalgın yürüyen Memiş ayağına takılan bir cüzdan gördü; önce sopa ile itti, sonra eğildi aldı.. «Oldukça kabarık idi, baktı merak etti İçinde çok para olduğu belli idi, etrafına baktı kimse yoktu. Böyle erkenden buradan kim geçmişti, yoksa akşamdan mı düşmüştü diye bir an düşündü. Cüzdanı kuşağının arasına güzelce yerleştirdi. Yolda giderken düşmemesi için ara sıra yoklamayı da ihmal etmiyordu. Şehire gelince ilk iş Polise gitmek oldu, doğ-

ruca Emniyete gitti:

— Müdürbey yolda buldum. İçinde kaç para var bilmiyorum. Allahtan korkarım. Sahibi kimbilir ne kadar tasalanmıştır...

***

Memiş dayı, kendinin olmıyan hiç bir şeye el uzatmazdı. Fakirdi, fakat gönlü zengindi. Yıyeceği ekmeğin parasını alın teri ile kazanırdı. Emniyet Müdürü de onun bu namusluluğunu hayret ve takdirle karşılamıştı..

Farkına varmadan adını, köyünü öğrenmiş doğruluğundan ötürü cebinden on lira vermişti. Parayı sayan heyet altı bin sekiz yüz liralık zabıt tutmuş ve Memişe de imzalı bir kâğıt vermişlerdi. Bu namuslu Türk köylüsünün na sırlı elini öpen Emniyet müdürünün kendisine gösterdiği saygıdan dolayı gönül ferahlığı duydu. Artık devlete borcunu serbest serbest verebilirdi, çocuklarına bir parça kyö hediyesi alıp götürmüştü.

Fatma, Memişin sevinçli haline baktı da her halde iyi para ettirdi diye düşünüyordu

— Fatma! yolda giderken para buldum.

— Ne yaptın? sakın almasa idin. Bizim olmıyan şey alınmaz değil mi?

— Aldım Fatma aldım. Fakat Polise teslim ettim. Kimbilir sahibi bulununca ne kadar sevinecek. Müdürbey helâlin. dan on lira verdi, bununla borcumuzu verdikten başka bize de kahyor karı koca ikisi de sonsuz kıvanç duydular.

***

Aradan aylar geçti. Bir gün köye

(Başı sahife 12 de)

Güre

Sihirli gözlerinde bin hatıra canlanır,
Görenler büyülenir ilâhi melek sanır.
İnsafın varsa eğer hicrana atma beni,
Esirin oldum Güre, yeter ağlatma beni.

***

Akan suların ürkek ormanların bakire,
Çılgına döndürürsün sana bakanı Güre.

***

Senden ayrı duramaz kollarına atılan,
Keremle Aslı olur toprağına katılan,
Saz olup çalınırsın aşıkların elinde,
Söylenir Güre adın rüzgârların dilinde.

***

Akan suların ürkek ormanların bakire,
Çılgına döndürürsün sana bakanı Güre.

NEDİM ALPER

bir konuk gelmişti. Memiş ağanın odasını sormuştu. Köylüler:

— Memiş ağa diye bir ağa bilmiyoruz. Mehmet ağanın odasına götürelim, dediler. Köylüler ağa olarak köylünün kanını emen, köylünün sırtından geçinen bir kaç kişiyi tanıyorlardı.

Yemekten sonra ağalar birer ikişer odaya toplanmağa başladılar. Yaşlı ve zenginler baş sedire geçiyorlar fakir tabaka kapıya yakın oturuyordu. Korumu kahve pişirdi, misafir ve ağalara dağıttı. Bir aralık misafir:

— Memiş ağa daha gelmedim? diye sordu.

Ali ağa uzun ağızlığını kâhyaya doğru uzatarak:

— Memişin evine uğra odadan çağırıyorlar. De..

Köyde bir tane Memiş vardı.

Memiş odaya girdi. Utana sıkıla bir kenara büzüldü.

Odada oturanlar bir Memişe bir de misafire bakıyorlardı. Misafir köy ağalarının Memişe kıymet vermeyişine çok içerledi.

— Şöyle buyur Memiş ağa; beni tanıdın mı? Buraya senin için geldim.

Memiş biraz yanaştı. Gösterilen yere oturdu. Tanımadığı misafire içten:

— Hoş geldin! Bayım dedi.

Misafir, köylüye dünya ahvalinden onlar da köy işlerinden anlattılar. En sonra misafir:

— Memiş ağa! bundan bir müddet önce para bulan sen misin?

— Evet benim. Deyince köylüler birbirinin yüzüne bakiştılar.

— Bulduğun para benim idi. Polis müdürlüğü ilân etmiş. Gittim paramı aldım. Sizin adresinizi verdiler. Buraya

senin gibi namuslu bir arkadaşı görmek için geldim. Doğruluğunun ufak bir hatırası olmak üzere vereceğim hediyeyi kabul edeceksin. Dedi ve cüzdanından çıkardığı bin sekiz yüz liralık Memişin önüne koydu. O her ne kadar almak istemedi ve ben; sadece vazifemi yaptım, dedise de ısrar üzerine aldı.

— Memiş, bu köyün hakiki ağası ve sfendisidir. Köylüler seni bulmakta güçlük çektiler. Köyü ağası sensin ve yerin burası değil.

***

Memiş bu para ile çift çubuk, koyun sahibi oldu. İşleri yoluna girdi. Köyün ileri geleni oldu. ondan sonra oda da yeri baş sedir oldu. Her kes onu Memiş ağa diye tanıdı.

Nuri Sivrioğlu

Folklör

Susurluk bölgesinde maniler

Rifat Göktan

— 32 —

Dudağın ateş gibi,
Yanağın güneş gibi
O sevdalı gözlerin
Yıldızlara eş gibi.

— 33 —

Siyah geymiş büsbütün
Cebinde beşlik bütün
O yar benim olmazsa
Cihan yansın hep bütün

— 34 —

Ayna attım çayıra,
Şavkı vurdu bayıra!
Ben yarimden ayrılmam
Meğer ölüm ayıral

— 35 —

Dağ ayrı duman ayrı,
Kaş ayrı keman ayrı,
Sen orada ben burada
Gezelim ayrı gayrı.

— 36 —

Minarenin altında
Herkes onun farkında
Ben bir (beye) söz verdim
Susurluğun parkında

— 37 —

Eliften (be) olur mu?
Fındık kaya olur mu,
Bir değil iki değil,
Böyle şaka olur mu?

— 38 —

Beyaz geyme üşürsün
Güzellikte meşhursun,
Senin bir huyun var,
Herkesle görüşürsün!

— 39 —

Evimizin önü furun,
Durun yengeler durun!

Benden size fayda yok,
Oğlunuza kız bulun.

— 40 —

Siyah geyme toz olur.
Beyaz geyme söz olur.
Ben o yare varırsam,
Geceler gündüz olur.

— 41 —

Kiremitte buzum ben,
Gelin değil kızım ben.
Geleceksen erken gel,
Evde yalnızım ben.

— 42 —

(Elif) dedim (be) dedim,
Kız ben sana ne dedim
Sakin darılma kanma
Ben sana şaka dedim.

— 43 —

Beyaz geymiş boyunca,
Sevemedim doyunca
Aklım perişan oldu,
Ayrılığı duyunca

— 44 —

Kiremitte buzmusun,
Gelin misin kız mısın,
Akşam yanına gelsem,
Evde yalnızmısın.

— 45 —

Bülbül isen dala gel
Ördek isen göle gel
Muhabbetli yar isen
Bir sözümle eve gel

— 46 —

Geydiğim atlas
Atlara iğne batmaz
Benim sevdiğim oğlan
Gelip yanımda yatmaz.

— Arkası Var —

HALKEVLERİ

DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Halkevinin adı	Derginin adı
Adana	Çukurova	Isparta	Ün
Afyon	Taşpınar	İzmir	Fikirler
Amasya	Yeşilirmak	Kars	Doğuş
Antalya	Türk Akdeniz	Konya	Konya
Bafra	Altıntoprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Bursa	Uludağ	Merzifon	Taşan
Burdur	Ülker		Yeni Milâs
Artvin	Çoruh		Muğla
Denizli	İnanç		Akpınar
Diyarbakır	Karacadağ		Ulker
Elâzığ	Altan		İnan
Eminönü	Yeni Türk		19 Mayıs
Eminönü	Halkbilgisi ha.		Dırana
Kayseri	Erciyaş		Orta Yayla
Eskişehir	Halkevi		Bozok
Giresun	Aksu		Karaelmas

Sahibi: T. F. Şıay

Neşriyat Müdürü: Cevded Demiray

Fi: 20 Kr.